

Virski pasijon, križanje

Igor Horvat

VIRSKI PASIJON 2011

Izvedba: Dramsko društvo Virko,
župnija sv. Jožefa in krajani

Gledališki list

POTEK PASIJONA

1. prizor (uvod v pasijon)

Postavitev evharistije in zapovedi o ljubezni

- uvodna beseda (povezovalac – menih)
- izdaja

2. prizor (1. slika)

Molitev v vrtu Getsemani

- 1. sodobna prispodoba (prevara, goljufija ...)
- 1. beseda (povezovalac – menih)

3. prizor (2. slika)

Zmaga ali poraz velikih duhovnikov

- 2. beseda (povezovalac – menih)
- opis dogodkov pred križanjem (povezovalac – menih)

4. prizor (3. slika)

Križanje

- 2. sodobna prispodoba (krivica)
- razmišljanje po smrti (povezovalac – menih)

5. prizor (4. slika)

Oblast

- 3. beseda (povezovalac – menih)

6. prizor (5. slika)

V mirnem pričakovanju

- 3. sodobna prispodoba (kesanje)
- 4. beseda (povezovalac – menih)

7. prizor (6. slika)

Vstajenje

NASTOPAJOČI:*Jezus* – **Robert Friškovec***Marija* – **Maša Hrovat**

Apostoli:

Peter – **Franci Prosenc***Janez* – **Matic Jereb***Juda Iškarriot* – **Matjaž Vodlan***Simon* – **Urban Videmšek, Dejan Horvat***Filip* – **Jure Svetlin, Matjaž Gerčar, Matej Pirnat***Andrej, Kajfin vojak, rimski stotnik* – **Marko Grabnar***Jakob, Kajfin in rimski vojak* – **Gregor Pirnat***Tomaž, Kajfin in rimski vojak* – **Aljaž Lederer***Jakob, Kajfin in rimski vojak* – **Jože Zalokar***Tadej, Kajfin in rimski vojak* – **Blaž Železnikar***Bartolomej, Simon iz Cirene* – **Aljaž Železnik***Matej, smrt v prispodobi* – **Grega Vrečar**

Veliki duhovniki:

Kajfa – **Andrej Hribar***Ana* – **Anton Tomažič***Jese* – **Janez Pavlič***Nikode* – **Danijel Anžlin**

Drugi nastopajoči:

Pilat – **Andrej Prašnikar***Klavdija* – **Sara Železnikar***Deborah* – **Tatjana Podbevšek***Veronika* – **Alja Jereb***Marija Magdalena* – **Petra Zalokar***Mož obsodbe* – **Lado Vodlan***Jeruzalemske žene* – **Vanja Jereb, Teja Dečman,****Simona Hrovat, Sara Gjergak***Prispodoba sedanjosti* – **Miha Podbevšek***Znanilec po smrti, Satan* – **Boštjan Grošelj***Angel 1* – **Manca Jereb***Angel 2* – **Nuša Novak***Povezovalec (menih)* – **Jaka Novak**

OBLIKOVALCI PREDSTAVE:

Avtor in režiser:

Igor Horvat

Vodja predstave:

Klavdija Vodlan

Pomočnika vodje predstave:

Katarina Pirnat, Slavica Černe

Lektoriranje:

Anica Grilj

Scenografija:

Vodja: **Bojan Vodlan**

Pomočniki: **Boštjan Černe, Peter Gerčar, Pavle Štupar**

Kostumografija:

Vodja in oblikovanje kostumov: **Alenka Leskovec**

Šivilje: **Nada Svetlin, Irena Žavbi, Ani Burja**

Izdelava opreme za vojake: **Dejan Horvat, Igor Horvat, župnija Višnja gora**

Maska:

Marinka Novak

Frizer:

Polona Hafner

Izdelava lončenih izdelkov:

Franci Kremžar

Izdelava avtorske glasbe:

Tomaž Kolar

Luč:

Drago Cerkovnik, Dušan Prelovšek

Ozvočenje in ton:

Uroš Urbanija

Rekviziterji in menjava scene:

**Andrej Železnikar, Matjaž Svetlin, Matej Jereb, Meta Prelovšek,
Andrej Jereb, Barbara Železnikar, Silvo Vidergar, Sašo Svetlin**

Kamera:

Damjan Kovačič

O KRAJU

Vir je naselje, ki leži v osrednjem delu kamniško-bistriške ravni in ga od Domžal loči le še reka Kamniška Bistrica. Naselje, ki je leta 1931 štelo le 392 prebivalcev, se je razvilo ob križišču nekdanje pomembne tovarne poti med Dunajem in Trstom s Kamniško Bistrico, kjer je bil včasih brod. Leta 1724 so zgradili prvi leseni most in postavili mitnico. Leta 1863 je naselje uničil požar, ki so ga podtaknili vojaki, ki so jih fantje prepodili z vasovanja.

Nastanek naselja in življenje sta v tesni povezavi z vodo. Že samo ime Vir je nastalo ali od izvirov, ko je voda na prodnatem svetu privrela na dan, ali od vode, ki je tekla po neurejenih rokavih struge Kamniške Bistrice. Mlinščica, ki teče skozi naselje in loči naselje Vir od naselja Količevo, je z s svojim energetskim potencialom omogočila razvoj industrije v obeh krajih. Zaradi nekaj velikih industrijskih obratov, kot so: Tosama, Helios, Papirnica Količevo, in številnih manjših obratov je Vir postal pomembno industrijsko in zaposlitveno središče. Sem se je začelo priseljevati veliko ljudi, ki so večinoma opustili kmetovanje v Črnem grabnu in Moravški dolini, se zaposlili v tovarnah in si na Viru zgradili hiše. Zato lahko rečemo, da je Vir izrazito delavsko naselje, ki danes šteje že 3078 prebivalcev (vir: SURS, GURS iz popisa prebivalcev l. 2002, kjer ni drugače navedeno) in leži na nadmorski višini 305,6 m.

V zadnjih tridesetih letih je iz sorazmerno majhnih vasi Vir in Količevo nastalo pravo naselje, ki danes šteje nad 3400 prebivalcev. Župnijska cerkev v Dobu pri Domžalah je zato postala, zlasti ob praznikih, premajhna. Mnogi verniki so se torej usmerjali v druga župnijska središča, naselji Vir in Količevo sta bili zaradi izredno prometne ceste Ljubljana–Celje skoraj odrezani od župnijskega središča v Dobu. Močni pastoralni razlogi, zlasti blagor duš, ki so že v preteklih letih narekovali, da se je skrbelo za prevoz otrok k verouku, šmarnicam in drugim župnijskim dejavnostim v Dob, so pripeljali do tega, da je bila leta 1997 v najem vzeta prazna hiša na Viru. V njej se je uredilo začasno bivanje za duhovnika, dva prostora za poučevanje verouka, na njenem vrtu pa so krajani postavili leseno kapelo, v kateri je takratni gospod nadškof dr. Franc Rode na Veliki šmaren, 15. avgusta 1997, posvetil oltar dvanajsterim apostolom in blagoslovil kapelo.

Ljubljanska nadškofija je leta 1998 odločila, da sta naselji Vir in Količevo tako veliki, da bi lahko postali župnija z svojim župnikom. Tako je bila 28. junija leta 1998 ustanovljena in razglašena župnija svetega Jožefa na Viru pri Domžalah, ki jo je ustanovil in slovesnost vodil gospod nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

Danes na Viru, na svojem zemljišču na Bukovčevi ul. 70, stoji čudovita nova cerkev, ki ima pod sabo lepo dvorano z 220 sedeži, zraven nje pa stojita prostorna župnija in župnijski dom.

Kako je nastal VIRSKI PASIJON

Sem preprost, čisto navaden človek ali, če želite, državljan, ki ima družino z enim odraslim otrokom, hišo, avto, službo, ki redno plačuje davke in prispevke.

Pred dobrimi 11 leti sem doživel hudo krizo, sam temu rečem osebni padec, ki me je pripeljala do globine, da sem izgubil vero v Boga, ko nisem več verjel v sebe, v poštenost in človeške vrednote. Dolgo časa nisem videl izhoda iz začaranega kroga, v katerem sem se znašel. Ko so se na enkrat stvari začele obračati na bolje, sem zopet v sebi našel svojo vero do Boga in začel verjeti, da ima življenje tudi lepšo stran, kot pa tisto, v kateri sem bil v danem trenutku. Nisem nek fanatik, ki bi se metal po kolenih, vsak dan hodil v cerkev in se na ven delal lepega, znotraj pa bi skrival sovraštvo do drugih. Toda verjamem, da mi je njegova ljubezen, vera in molitev pomagala odpreti oči nazaj na svetlo stran tega zemeljskega življenja.

Takrat pa sem si zadal cilj, da bom v zahvalo naredil nekaj, s čimer bo zadovoljen. Moje osebno mnenje je, ko narediš nekaj dobrega in je On zadovoljen, da to čutiš v sebi. Dolgo nisem vedel, kaj naj bi to bilo, bil sem aktiven v župnišču, pri delu, ko se je gradila cerkev, v župnijskem svetu in tako naprej, vendar me nič od tega ni notranje napolnilo, da je to tisto, s čimer bi izpolnilo mojo zahvalo. Osem let sem vodil gledališko skupino, odigrali smo tri moje lastne komedije, poželi ogromne aplavze, vedno napolnili dvorano do zadnjega kotička. Razveseljevali smo starejše občane, ob materinskih dnevih in Miklavževanju odigrali predstave in nabrana prostovoljna sredstva namenili ljudem, prizadetim v poplavih v Železnikih in družinam v stiski. Vse to in še več, pa vendar je bila v meni še vedno praznina, da to ni to.

Po ponovnem lastnem vstajenju, če se lahko tako izrazim, se mi je spremenil tudi pogled na življenje. Družina je postala mir in zavetje, materialne dobrine in denar so dobili samo tisto nujno vrednost za preživetje, vera in molitev pa sta postala balzam za dušo. Ob vsem tem pa se je spremenil tudi moj osebni pogled na življenje. Vse bolj sem opazal, da ljudje sploh več ne poznamo človeških vrednot; izginila je poštenost, ki sta jo nadomestili goljufija in požrešnost, izginili so odnosi med ljudmi, prijaznost, pomoč, ki so jih nadomestili tisti nujni stiki, zaradi norega tempa življenja in borbe za materialne dobrine, splahnela je domačnost in toplina družinskega življenja, ki jo je nadomestila prezaposlenost in preobremenjenost v šolah in na koncu tisto najbolj pomembno, izginila je ljubezen, temelj in bistvo našega življenja.

In po vsem tem se je v meni prebudilo nekaj, kar me je napolnjevalo z notranjim čutom, da je to tisto pravo, kar bo v meni potešilo željo po zahvali. Da, napisal bom pasijon.

Na začetku sem bil malce v dvomih, kako se samega pisanja lotiti, kaj je sploh tisto, s čimer se bo razlikoval od drugih pasijonov, ki se po vsem svetu odvijajo že stoletja.

Že pri nas v Sloveniji jih je kar nekaj, da Škofjeloškega ne omenjan, ki po veličini in prepoznavnosti presega meje naše države. Pa vendar imajo vsi eno skupno lastnost – ljubezen. Ljubezen, o kateri je učil Jezus Kristus, ki je že tisočletja simbol sreče, razumevanja, miru, odpuščanja ...

Moram priznati, da si sam do sedaj nisem ogledal še nobenega pasijona, ker je šlo to vedno mimo mene, kot neka predstava ali igra, ki prikazuje Jezusa pred njegovim trpljenjem in na koncu vsej zgodbi sledi križanje nedolžnega človeka. Skratka glede tega sem bil zadovoljen s tistim, kar sem slišal v domači cerkvi pri maši med branjem pasijona. No kot vsakdo izmed nas, ali pa vsaj večina, sem si ogledal Gibsonov Kristusov pasijon, bolj kot ne iz firbca, če je že bil tako popularen, doma na televiziji.

Da je bistvo pasijona njegovo sporočilo, pa sem se začel zavedati šele, ko sem si postavljaj temeljne točke ali osnovo, ki me bo vodila skozi pisanje.

Za začetek sem zbral nekaj zgodovinske literature v župnijski knjižnici, da sem se poglobil v čas in takratno dogajanje, da sem v sebi ustvaril slike, ki bodo sestavljale pasijon.

Na začetku sem se odločil, da se bo pasijon imenoval VIRSKI PASIJON, po kraju, v katerem živim in delujem, in tudi zaradi tega, ker se vsak pasijon imenuje po kraju, v katerem se odvija. S tem, da bo Vir in sploh domžalski okoliš dobil svoj prvi pisani pasijon, se sploh nisem obremenjeval, ker nisem vedel, ali mi ga bo sploh uspelo napisati, in če ga bom že napisal, ali bo sploh kdaj uprizorjen.

Postavil sem si pravila pisanja:

- napisal ga bom v rimah, ker mi tako pisanje zelo ustreza (verjetno zaradi tega, ker sem vedno z lahkoto napisal pesmico ali govor v rimah ob različnih priložnostih);

- v času nastajanja si ne bom ogledal drugih pasijonov, da me pri pisanju ne bi zaneslo k podobnostim besedila;

- vsega, kar bo govoril Jezus, ne bom spreminjal, ampak se bom držal besed iz Svetega pisma, le da jih bom tako obrnil, da se bodo med seboj rimali;

- skozi besedila vseh drugih oseb pa bom izražal svoje mnenje in osebni pogled na današnji svet, svet poln bolečine, trpljenja, krivice, goljufije, svet brez temeljnih človeških vrednot in na žalost svet brez LJUBEZNI;

- besedilo bom pisal globoko iz srca, da če pride do uprizoritve, ga ljudje ne bodo gledali le z očmi, ampak ga bodo poslušali tudi z odprtimi ušesi.

Tako sem se l. 2007 v predvelikonočnem času, ko je človek že tako pod vtisom dogajanj, ki jih sliši in vidi, ter zgodovinskih dogodkov, lotil pisanja. Takrat sem v sebi začutil močno potrebo, da začnem svoja čustva izliviati na papir, vse skozi pa sem pri tem upal, če mi bo pisanje šlo dobro od rok, da delam prav in, da me tudi On podpira pri tem.

Že na samem začetku sem imel v mislih, da če bo prišlo do odrske uprizoritve pasijona, ga bom naredil v dvorani pod našo novo cerkvijo, v kateri sem se najbolje znašel, saj sem tam ustvarjal in uprizarjal vsa svoja dosedanja dela z gledališko skupino Face.

PISANJE IN VSEBINA PASIJONA

Ker bi v dvorani težko izvajali prihod Jezusa v Jeruzalem, sem se odločil, da bo uvod v pasijon '**Postavitev evharistije in zapovedi o ljubezni**', lahko bi uvodnemu dejanju rekel zadnja večerja, vendar sem že z samim imenovanjem uvoda želel nakazati, da bom v pasijonu dajal poudarek ljubezni. Ljubezni, ki je imela enak smisel že pred tisočletji, ga ima še danes in ga bo vedno imela, dokler bo svet obstajal.

Po uvodu sledijo besede meniha, povezovalca celotnega pasijona:

(del iz **uvodne besede**)

*»Ljubite drug drugega! Kakor ljubil
sem jaz vas, tako tudi vi drug drugega ljubite.«*

*Prišel na svet je,
da rešil bi pogube ga in sramote,
da nam pokaže, da ljubezen nima zmote.*

*Z življenjem pred trpljenjem,
pokazal je, kako potrebno je ljubiti
in za ljubezen dano nasebičen biti.
Ljubezni ta zapoved nas je objela,
živimo mi po njej, ali v nas sameva ...*

Menihu sem namenil vlogo povezovalca, ki s svojimi globokimi izražaji primerja življenje takrat in danes in na vsa dogajanja gleda preko temeljnih človeških vrednot. Vseskozi dopoveduje, da se življenje danes nič ne razlikuje od preteklosti, le da smo danes bolj napredni in da nas v brezno žene borba po drugačnih materialnih dobrinah kot ljudi v tistem času ali, lahko celo rečem, skozi vso zgodovino človeštva. Vse tisto, kar je dobro in velja za naše tihožitje na zemlji, pa ostaja

vedno enako in se ne spreminja. Spreminjamo se ljudje, ki vse to pozabljamo ali nam nič več ne pomeni. Zakaj bi ljubil, če ljubezen lahko kupiš, ... zakaj bi delal, če lahko kradeš in goljufaš, ... zakaj bi pomagal ljudem, če ti to vzame preveč časa in ti tega nihče na plača, beseda hvala nam pa že zdavnaj ni dovolj, ... in tako naprej.

Besedam meniha sledi '**Izdaja**', ki nas spomni, kaj vse smo pripravljeni narediti za denar.

Nato pa prva slika '**Molitev v vrtu Getsemani**', v katero sem vključil tudi Satana, ki se približa Jezusu med molitvijo. Satan, ki ga danes srečujemo vse bolj v podobah alkohola, mamil, pohlepa, hinavščine, laži, ... ki nas vse bolj ovijajo kot verige zla in vsega slabega, od katerih nas reši lahko samo ljubezen, in to v prvi vrsti ljubezen do samega sebe, da si tako močan, da se vsemu temu ne predaš, vsaj v tolikšni meri ne, ki bi škodovala tebi in drugim.

Zato Satan nagovarja Jezusa tudi s temi besedami:

»Kdo misliš da si?
*Ki za to drhal človeško se žrtvuješ,
 njih spletkam ne kljubuješ.
 Ni se še in nikoli se ne bo rodil,
 nekdo, ki silo tega bremena bi prenašal,
 in svoje bi življenje žrtvoval,
 da rod človeški boljši bo postal.«*

Že od začetka sem želel v pasijon vključiti nekaj, kar bo gledalca iz zgodovine hitro vrnilo nazaj v današnji čas, da bo lažje razumel sporočilo, da praktično med posameznimi dejanji nekdanj in danes ni nobenih razlik.

Zato sem vključil v pasijon sodobno prisposodbo, ki jo sestavljata človek, ki pride pred sodni stol in opisuje svoje zemeljsko življenje, in na drugi strani svetnik, ki mu daje odgovor oziroma razmišlja o njegovem življenju, koliko je storil dobrega in koliko je storil slabega.

S tem pa sem želel tudi pri gledalcih spodbuditi razmišljanje o takem življenju.

V '**Prvi sodobni prisposobi**' sem pri človeku izbral: pohlep, goljufijo, samovšečnost.

(del besedila)
*Oh življenje, zemeljsko življenje,
 kaj vse mi daješ, vse imam,
 česar nimam vzamem sam.*

.....

*Zame ni ovire,
meni vse je dosegljivo,
naj trpijo tisti,
ki s poštenim delom se živijo.*

In sledi svetnikov odgovor:

*Zdaj vest te peče, kar storil si ljudem,
koliko si prevaral, koliko si jih ogoščeval,
da svoje si bogastvo si nabral.*

....

*Še družina, tebi ni bila vrednota,
kakšno zatočišče, prej sramota ...*

Menih poveže dogajanja v '**Prvi besedi**'

*Izdaja in denar vladarja sta sveta,
to edino človek še razume in s tem živetni zna.*

.....

*Kar je lepo in mir v življenje nam prinaša,
to vse nam daleč je in tuje,
da le trpi se in vojskuje.*

.....

*O, Bog, o, Bog,
reši tega nas pekla,
saj v brezno rinemo brez dna,
v pogubo našega razuma,
saj šibki smo v veri in nemočni,
da sami nimamo poguma.
Ali obstaja upanje Gospod,
molitev, ljubezen, odrešenje ...
da skromno, a mirno naše bo življenje.*

V drugi sliki '**Zmaga ali poraz velikih duhovnikov**' želim prikazati, kaj vse smo pripravljeni storiti, da se obdržimo na oblasti ali da do nje pridemo. Pri vsem tem ne izbiramo sredstev, četudi so za to potrebne žrtve, ne skrbi nas, če zaradi naše oblasti umirajo nedolžni otroci, pomembna je samo oblast in čisto nič dru-

gega. In tudi to se ni v vsej zgodovini nič spremenilo. Še slabše, po Njegovi smrti je bilo še več vojn, vojne, ki še danes povsod po svetu povzročajo smrt in gorje, mi pa se imamo za tako civilizirane in tehnološko napredne ljudi.

Nato zopet menih povezovalc v '**Drugi besedi**' s svojim razmišljanjem opiše oblastni svet (odlomek):

*Ljubiti, bližnjega ljubiti,
kako ljudem vse to je tuje,
ker zlobni duh v njih domuje.
Oblast krivice ne pozna,
zanjo dovoljeno je vse,
da tepe in tepta,
človeka revnega, ubogega ...*

Po tem delu sem za trenutek zastal, kar nekaj časa sem potreboval, da se odločim, kako naj nadaljujem. Ko sem premišljeval, da imam za seboj že laž, krivico, goljufijo, izdajo, me je v nekem trenutku spreletel preblisk ali navdih, sam ne vem, kako naj izrazim to doživetje, kar nekaj me je gnalo, čas je da začneš z KRIŽANJEM. In tako sem nadaljeval z menihom povezovalcem '**Z opisom dogodkov pred križanjem**'. Želel sem ljudem na čim bolj slikovit način prikazati sliko takratnega dogajanja. Zato sem v opis povezal Jezusovo nošenje križa skozi ulice, vse tja do Olske gore, v to pa sem z besedilom vpletel vse tiste ključne dogodke, ki so si jih ljudje najbolj zapomnil iz zgodovine oziroma iz tistega, kar so nas učili in je zapisano. Navedel bom nekaj delov iz pasijona, ki se nanašajo na opis dogodkov.

(začetek)

*Ko bil je luč med njimi,
zaradi strahu niso ga sprejeli,
ker že od začetka so mu smrt hoteli.
V orodje drugih ga predajo,
ker preveč slabo vest imajo.*

...

(Simon iz Cirene)

*Ne kriv, ne sam,
z vojaško roko pripeljan,
s strahom Simon mu pomaga,
da Jezus do cilja ne omaga.*

...

(Veronika)

*Zaradi ozdravljenja mu ljubezen vrača,
zato s prtom k njemu se obrača,
krvav izmučen mu obraz obriše,
in s tem dejanjem v zgodovino se zapiše.*

(Žene)

*Čeprav v solzah zaradi njega trepetajo,
bo boljše, da strah za zarod svoj imajo.
Saj stiska moč neznansko bo dobila,
da boljše bi bilo, če hči ali sin ne bi se rodila.*

(Tretji Jezusov padec)

*Le malo mu še manjka,
da očeta voljo svojega izpolni,
da rešen zemeljske bo te naloge svoje,
in žalost me obliva,
ker nosi grehe vaše in pa moje.*

Vsemu temu sledi križanje, pa sramotenje ljudstva in Jezusove besede s križa. Tukaj sem želel prikazati, kako malo je potrebno, da oblast zadovolji ljudstvo, da je dovolj žrtveno jagnje, ki nekje v naši notranjosti umiri sovraštvo. Ne sprašujemo se, kdo in zakaj, je kriv ali nedolžen, obsojamo vse povprek, tudi če človeka ne poznamo.

Nadaljujem z '**Drugo sodobno prisodobno**', v kateri opišem krivico, ki se je in se še dogaja tudi dandanes. Je prav, da na enem koncu sveta mečemo hrano v smeti, na drugem koncu pa ljudje umirajo od lakote? Je prav, da si zidamo betonske gradove za svoje domove? Verjetno, ker se potem lažje skrivamo za stenami pred drugimi, medtem ko drugi nimajo strehe nad glavo. Kako smo krivični sami do sebe in do drugih.

Sledi '**Razmišljanje po smrti**', ki jo opisuje menih povezovalc, ter zbor, ki sprašuje Jezusa, zakaj je vse to dopustil, da so mu storili, ta pa mu odgovarja. Dobro je, če razumemo Jezusovo žrtvovanje, mogoče pa nam bo lažje obuditi ljubezen v sebi.

(odlomek)

*Zakaj Gospod sestopil nisi z križa,
prenašal ponižanja in vse žaljivke?
Če storil bi tako, sprejel bi silo moč,
ljubezen bi ves smisel izgubila,
in kako spoznali bi, da le ona moč ima,
da svet bo spremenila.*

V nadaljevanju sledi izpraševanje vesti. Se kdaj čutimo krive, ko nekaj storimo, obžalujemo, smo se pripravljani opravičiti ali omiliti storjeno? Težko, tudi to se vleče že tisočletja, zato v četrti sliki '**Oblast**' preko zgodovinskih osebnosti (služkinja Deborah, Pilatova žena Klavdija, Pilat, stotnik) opišem svoj takratni in današnji pogled na izpraševanje vesti.

(odlomki)

Deborah:

*Moja gospa,
ne ženite si preveč k srcu,
kar se je zgodilo,
tega vi videti ne bi smeli,
žal mi je,
da ste to doživeli*

Klavdija:

*Nocoj nemirna bo ta noč,
in ljudstvo Jeruzalema ne bo spalo,
kakšno lahko je pravičnika,
v smrt poslalo.*

Deborah:

*Če je res pravičnik bil,
je najbolje vedel sam,
jaz na to prav nič ne dam.
Kar se pa Jeruzalemčanov tiče,
verjemite, da bodo spali,
to zanje je še križanje bilo,
ki se končalo je samo.*

...

Klavdija:

*Politika, pravica, resnica.
In s tem vest je poteptana,
ni važno koga se žrtvuje,
je kriv ali ne,
to več se ne sprašuje,
ker ulica o sodbah ukazuje.*

Pilat:
Je vest,
da tebe bi in mene žrtvoval,
da judovskega verskega blazneža,
zato ne bi kaznoval.

Nato sledi misel in opis meniha povezovalca v **'Tretji besedi'** in pa peta slika **'V mirnem pričakovanju'**. V peti sliki sem želel preko zgodovinskih oseb apostola Janeza, matere Marije in Klavdije, dokazati (seveda nisem iznašel nič novega), da za človeštvo še ni vse izgubljeno. Vedno obstaja upanje, ki umira zadnje, zato prebudimo ljubezen v sebi.

(odlomek)

Janez:
Vem, mati,
tudi meni ni lahko,
da končalo se je s kruto smrtjo,
ko bi lahko učitelj rešil se,
pa raje potrpel je vse.

mati Marija:
Veš, vseskozi je govoril,
da se je zato rodil,
da moral bo trpeti,
in breme nase vzeti:

...

Klavdija:
Ko bi ta vera peljala me naprej,
nazaj v temačne hodnike, sobane,
ko lahko z odprtimi rokami,
bi hodila za svetlobo z vami.

mati Marija:
Ta vera te že do mene je vodila,
in veseli se sestra, jutrišnjega dne,
ko sonce resnice bo posijalo,
miru in življenja nam bo dalo.

Po upanju dodam '**Tretjo sodobno prispodobo**', v kateri opišem Satana – alkohol. Alkohol, ki je bil in je danes vse večji prijatelj naših družin, prijatelj zapuščenih in revnih, ponižanih in ogoljufanih. Pravzaprav opisujem človeka, ki se pred sodnim stolom kesa, kaj vse slabega je storil v življenju, ker je vseskozi iskal rešitev v alkoholu. In seveda mu sledi odgovor apostola svetnika.

Po vsem že napisanem in stokrat prebranem sem začutil, da bi lahko pasijon počasi pripeljal do konca in ga zaključil. Zato sem se odločil, da še zadnjič preko meniha povezovalca v '**Četrti besedi**' opišem še svoje zadnje razmišljanje o vprašanju ljubezni, trpljenju, smrti in vstajenju.

(odlomek)

*Vse bolj postajamo mogočni,
da svet v naših rokah se vrti,
gradimo, naravo uničujemo,
živalski svet plašimo,
skratka vse si pokorimo.*

...

*Vse čaka nas poslednja sodba,
ni važno, kdo ali kaj smo mi,
za vse nas na temu svetu,
enaka ljubezen Božja nam gori.*

...

*Z dobroto blagoslov nosimo,
trpečim, ki okrog nas žive,
s sprejemanjem in pomočjo stopimo k tistim,
ki v življenju si svoj križev pot na rame nalože.*

...

In na koncu sem se odločil, da pasijon zaključim s šesto sliko '**VSTAJENJE**'. Besedni del slike vsebuje pogovor med rimskimi vojaki, ki stražijo grob, in čisto na koncu simbolični prihod Jezusa iz groba. Vstajenje ni samo zgodovinski dogodek ali eden izmed temeljev naše krščanske vere. Vstajenje lahko doživi vsak izmed nas v svoji notranjosti, kjer lahko obudi in privleče na plan človeške vrednote, ki se skrivajo v nas. In če nam uspe vsakemu posebej oživiti temeljno vrednoto LJUBEZEN, lahko skupaj naredimo svet lepši. Svet poln miru in razumevanja, ne glede na raso, spol ali vero.

Pisalo se je leto 2010, mesec maj, ko sem zaključil pisanje Virskega pasijona in po večkratnem branju v sebi začutil mir, popolnost in zahvalo.

IZVEDBA VIRSKEGA PASIJONA

Po dogovoru, da bomo pasijon uprizorili v l. 2011, v mesecu aprilu, pred veliko nočjo, so se začele intenzivne priprave; lektoriranje besedila sem zaupal profesorici slovenskega jezika, gospe Anici Grilj. Še prej pa sem se odločil, da ga, za prvič, kar uradno poimenujem

»**VIRSKI PASIJON 2011**«, ker bo svoj odrski krst doživel v l. 2011. Ker sem imel že v glavi dodelano, kaj želim ustvariti na odru domače dvorane pod cerkvijo, sem prevzel tudi režisersko odgovornost.

Igralski kader: Prvi korak je bil iskanje igralcev, ki bi bili pripravljeni igrati v pasijonu. Moram priznati, da sem že med samim pisanjem, imel v mislih nekaj ljudi, ki bi ustrezali posamičnim govornim vlogam. V samem pasijonu nastopa skupaj 45 posamičnih vlog, od tegajih je 22 z govornim besedilom. Prvi izmed igralcev, ki so privolili v sodelovanje, je bilo nekaj članov gledališke skupine Face, s katerimi sem že prej govoril. Že v samem začetku sem se odločil, da igralcev ne bomo maskirali z lasuljami ali masko, ampak sem se osredotočil na ljudi, ki so mi nekako po videzi ustrezali za posamične vloge. Želel sem stvar narediti čim bolj naravno in jo tako ljudem še bolj približati. Veliko je bilo klicev po telefonu, ljudi sem opazoval pri maši in na raznih prireditvah. Vedno, ko mi je nekdo ustrezal po videzu, sem pristopil k njemu, mu opisal zadevo in mu dal čas za premislek, da se odloči. Naj za primerjavo povem, da sem velike duhovnike izbiral po kriteriju, da ima brado in nekaj izkušenj z nastopanjem na odru. Moram priznati, da hvala Bogu, da mi skoraj nihče, kogar sem si zamislil, ni odrekel sodelovanja. Sem pa naletel na veliko neznanko, koga naj najdem za glavno vlogo Jezusa. Imel sem pripravljen rezervni scenarij, kjer bi igralca spremenili v podobo Jezusa, vendar sem vztrajal do konca, kolikor se je le dalo, da dobim nekoga, ki mu je podoben po naravni zunanosti in, če bo Bog dal srečo, tudi po notranji podobi.

V veliko pomoč pri iskanju igralcev mi je bila moja soproga Mojca, ki se je v danem trenutku, nekega nedeljskega popoldneva, spomnila: kaj pa če bi poskusil dobiti zaporniškega duhovnika Roberta Friškovca. Misija nemogoče, sem si misli, vendar boljšega ne bi mogel dobiti, tako po zunanosti kot po njegovem poklicu. Domači župnik Jože mi je priskrbel njegovo številko in sem ga poklical. Že po prvem pogovoru z Robijem sem dobil zelo pozitiven občutek o njem kot človeku in seveda, hvala Bogu, je bil pripravljen sprejeti vlogo Jezusa, vendar pod pogojem, če se bova terminsko uskladila glede na njegove obveznosti.

V mesecu decembru l. 2010 sva z Robijem termine uskladila. Tako je v letu 2011, 26. januarja, sledil prvi sestanek vseh nastopajočih. V mesecu februarju in marcu pa so sledile vaje, štirikrat tedensko po slikah in besedah po več ur dnevno. In reči moram, da je Robi Friškovec z vsakim svojim prihodom prinašal toliko pozitivnosti, energije in sproščenosti med vse nastopajoče, da si kaj takega lahko le želi vsak režiser.

Kostumografija: Z vodjo kostumografije Alenko sva se prvič sestala v decembru 2010 in po mnogih pregledanih knjigah in brskanju po internetu določila podobe posameznih oblek (kostumov) ter da bomo gradili vse na naravnih barvah, takšnih, kakršne so bile v tistem času.

Po dogovorjenem je ona prevzela vse vaje, se dobila s šiviljami in tako z vrlemi dekleti v mesecu februarju začela krojiti in šivati kostume. Vse obleke so narejene po merah igralcev z možnostjo zmanjšanja ali povečanja za eno ali dve konfekcijski številki, kar pomeni, da bi tudi v primeru kakšne nenadne odpovedi ali bolezni igralcev ne bilo potrebno šivati nove obleke za nadomestnega igralca. Krojenje so punce lahko opravile pri nekem podjetju na Viru, ki se ukvarja s šivanjem delovnih oblek, tako da so lahko izkoristile njihove velike krojilne mize, kar jim je bilo v veliko pomoč. Poleg rednih obveznosti sta šivilji Nada in Irena šivali kostume na svojem domu, vsak dan pozno v noč, ker jih je sitni režiser priganjal z roki. Bilo je opravljenih veliko pomerjanj oblek med samimi vajami, pa vseeno jim uspelo v dobrem mesecu in pol sešiti 40 kostumov.

Pilatov in Klavdijin kostum smo kupili v tujini, bojno opremo (čelade, sulice, usnjene pasove) smo naredili pri meni doma v garaži, največ dela je postoril sin Dejan. Naprsne oklepe za rimske legionarje skupaj s haljami pa so nam izdelali v župniji Višnja Gora. Skratka, bilo je zelo razgibano dogajanje med izdelavo kostumografije. Da ne omenjam prevoženih kilometrov pri iskanju blaga: od Madžarske do Italije, po Sloveniji, kjer sem iskal predvsem najcenejšo možnost za dobrih 350 metrov blaga različnih barv, ki smo si jih zamislili. In ker je doma najlepše, sem na koncu v domačem kraju, v Domžalah našel distributerja blaga, ki nam je šel izredno na roko, tako da mi je predvideni proračun za nabavo blaga uspelo zmanjšati za polovico. Ja, človek se uči vse življenje, pa vendar je bil na koncu pogled na gotove kostume in igralce v njih fascinanten.

Scenografija: Tudi scensko sem imel že posamične slike v glavi med samim pisanjem. Z vodjo scenografije, mojstrom Bojanom, sva sedla za mizo, dal sem mu skice, na katerih sem prikazal, kako si posamezne slike zamišljam, kje naj bi sedel menih, kako naj zgleda njegov prostor, saj je navzoč med celotno predstavo. Nisem želel bogate scene, ker bi to bil tudi prevelik finančni zalogaj, vendar pa slikovito in izrazito, z redkimi premeti in velikimi slikami v ozadju, ki bi že na

prvi pogled poudarjali posamičen prostor. S pomočjo slikarke Helene in Bojanove ekipe, v kateri so sodelovali še Boštjan, Pavle in Peter, in z nekaterimi predmeti, narejenimi posebej za pasijon (nekaj smo jih dali delat, nekaj pa jih je z svojo izvirnostjo prispeval Bojan) je scenaristom v dobrih dveh mesecih uspelo postaviti, in to v dogovorjenem roku, sceno, ki se je ne bi sramoval noben profesionalni režiser. Samo gledal sem, kaj vse so sposobni moške narediti z voljo in trudom v tako kratkem času. Saj je že sama končana scena dvignila raven in kvaliteto na vajah.

Osvetljava: Lahko rečem, da je bila ta ena izmed mojih šibkih točk. Kako se stvari lotiti? Od prej smo bili vajeni reflektorje postaviti, da so svetili, svetlobne mešalke nismo imeli, pač pa nekaj narejenega doma, le toliko, da si lahko malo preklapljal. Preko poznanstva sem dobil kontakt z g. Dragom, ki se z razsvetljavo profesionalno ukvarja v Prešernovem gledališču v Kranju. Že po prvem kontaktu je bil takoj pripravljen pomagati. Ko sem se prvič dobil z njim v dvorani, skupaj z našim električarjem Dušanom, je Drago nakazal nekaj rešitev, ki nekemu, ki tega ni več, še na kraj pameti ne bi padle. Povedal je, kaj vse bi bilo treba kupiti ali si nekje sposoditi, da bi osvetljavo lahko izvedli profesionalno in kakovostno. Sam sem se bolj nagibal k nakupu, saj bo vsa oprema tako ostala v dvorani, le še dodatne sponzorje je bilo potrebno dobiti, ker tako velikega finančnega zalogaja za razsvetljavo nisem predvidel. Ko mi je tudi to uspelo, sta se Drago in Dušan lotila dela in ga dober teden pred generalko končala. O tem, kako je vse skupaj izpadlo, ne bom govoril, saj je bilo o tem veliko napisanega v raznih komentarjih, ki pa so bili vsi pohvalni.

Glasba: Od samega začetka sem želel imeti glasbo in efekte, ki bi napovedovali in ponazarjali samo dogajanje na odru, kar je v končni fazi pomenilo veliko kratkih in različnih glasbenih vložkov. Na koncu je to zneslo 17 glasbenih vložkov in 4 različne efekte. Vedel sem, da bo to težko izvesti z glasbo, ki že obstaja, zato mi ni preostalo drugega, kot da grem v izdelavo avtorske glasbe, narejene posebej za Virski pasijon. Že decembra 2010 sem začel iskati po studijih in pri posameznikih, ki se s tem ukvarjajo. Nikjer ni bila problem izdelava, pač pa cena, ki je pri nekaterih segla tudi do 7000 evr. To pa je bilo absolutno preveč, skratka, tega si nisem mogel privoščiti. Potem pa nekega dne na internetu najdem studio Tomson, g. Tomaža Kolarja, ki izdeluje glasbo po naročilu. Poklical sem ga, mu razložil, za kaj se gre, in bil je pripravljen sodelovati, saj je to tudi zanj pomenilo nek poseben izziv. Po prvem srečanju, ko sem mu vse opisal, kako si vse skupaj zamišljam, si je vzel nekaj časa za premislek. Poklical me je, da se bo lotil zadeve, samo da ga malo skrbi čas, ki mu je na voljo; povedal pa je tudi, kolikšen finančni zalogaj to pri naša, ki pa je bil po vsem soliden in sprejemljiv. Po večkratnih srečanjih v studiju je Tomažu po 200 urah dela uspelo sestaviti celoten projekt avtorske glasbe. Na

prvi skupni vaji sva samo še določila dolžine posameznih glasbenih vložkov, ker nisem želel, da bi glasba izstopala s predolgim zaposlovanjem gledalca, ampak naj se zliva z dogajanjem na odru in v dvorani. Uspelo je.

Mediji: Z g. Trstenjakom sem se dogovoril na radiu Ognjišče za oglaševanje po radiu. Tudi odlično izvedeni oglasi so bili njihovo delo, kar je verjetno tudi zasluga našega meniha povezovalca Jaka, ki je bil takrat zaposlen na radiu. Na radiu Ognjišče smo imeli tudi predstavitev pasijona, z menoj še dva igralca. Oglaševali smo tudi v občinskem glasniku. V prvotnem planu je bilo več oglaševanja, vendar je bilo že po prvih predvajanih oglasih na radiu vseh šest predvidenih predstav razprodanih, tako da smo z oglaševanjem prenehali, da ne bi zavajali ljudi. Ko pa nas je povabil k sodelovanju RTV SLO 1, oddaja Obzorje duha, kjer so naredili petminutni prispevek o pasijonu, pa se je usul plaz klicev. In tako je po dogovoru z vsemi sodelujočimi padla odločitev, da izvedemo še dve dodatni predstavi, ki pa sta bili polni v dveh dneh. Moram poudariti, da so bile vse predstave brezplačne, rezervacije sedežev so bile potrebne le zaradi omejenega prostora v dvorani. Brezplačne pa so bile zato, ker pasijona nismo želeli izvajati zaradi zaslužka, pač pa ga približati in omogočiti ogled vsem ljudem, saj je bistvenega pomena bilo sporočilo pasijona, ne pa zaslužek.

Povzetek pasijona: Pasijon si je v šestih načrtovanih in dveh dodatnih predstavah ogledalo 1700 ljudi; zagotovo bi lahko odigrali pred polno dvorano vsaj še pet predstav, če bi nam to dovoljeval čas. Odzivi v medijih so bili pozitivni, pohvale so deževale z vseh koncev Slovenije, saj si je predstavo ogledalo več kot polovica ljudi, ki niso bili iz naše občine, skratka prihajali so domala z vseh koncev naše države. Naj omenim samo komentar neke gospe, ki nam je pisala na mail, ki je bil naveden na spletni strani virskipasijon.si: Da kaj takega še ni doživela, v prvi vrsti pa je pohvalila vse sodelujoče v ozadju, ki so v taki tišini izvajali menjave scen, da bi lahko slišal tudi miško, ki bi tekala po dvorani.

Pasijon je uspel in vsi sodelujoči smo ponosni, da smo lahko sodelovali. Dosegel je namen pri gledalcih, predvsem pa med nami, ki smo sodelovali, saj smo tako spletni nova prijateljstva in se med seboj še bolj povezali kot skupnost.

Pasijon bomo zagotovo ponovili, za zdaj pa so ponovitve predvidene v letu 2016. V teh letih do tedaj pa si bomo lahko ogledali pasijone, ki se odvijajo po Sloveniji, saj zdaj še bolj cenimo delo in priprave za izvedbo pasijona, predvsem pa ga znamo globlje v sebi doživeti.